

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Valstybės biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01119 Vilnius, tel. (8 5) 266 3687, faks. (8 5) 266 3679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos Seimui

2009-04   Nr.
į 2009-04-15   Nr. XIP-530

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ
ĮSTATYMO PAPILDYMO 9⁽¹⁾ STRAIPSNIU IR 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIP-530**

Europos teisės departamentas, išnagrinėjęs pateiktą Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo papildymo 9⁽¹⁾ straipsniu ir 15 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr. XIP-530 (toliau – Projektas) dėl atitikties ES teisei, pažymi:

Genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO) teikimą į aplinką visoje ES reglamentuoja 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką. Ši direktyva į nacionalinę teisę yra perkelta LR genetiškai modifikuotų organizmų įstatymu. Direktyva (ir įstatymas) numato, kad Bendrijoje į aplinką gali būti išleidžiami GMO, tik nustačius, kad jie nekelia pavojaus aplinkai arba sveikatai ir atlikus mokslinį rizikos įvertinimą. Nustačius, kad GM produktas nekelia pavojaus, dėl leidimo išleisti jį į aplinką yra priimamas vienas sprendimas Bendrijos lygiu (ES Tarybos arba EB Komisijos). Šiuo metu Europos Bendrijoje galioja sprendimai, leidžiantys auginimui naudoti dvi genetiškai modifikuotų kukurūzų rūšis.

Direktyvos 2001/18/EB 22 straipsnyje aiškiai įtvirtinta, kad „valstybės narės negali drausti, riboti ar trukdyti pateikti į rinką GMO kaip atskirus produktus ar esančius kituose produktuose, jei jie atitinka šios direktyvos reikalavimus“. Kitaip tariant, valstybės narės negali riboti ar drausti išleisti į aplinką GMO (auginti GMO), dėl kurių yra priimti Bendrijos sprendimai leisti juos išleisti į aplinką. Toliau Direktyvos 23 straipsnyje yra numatyta apsauginė nuostata, valstybei leidžianti *laikiniai* apriboti arba uždrausti *konkrečius* GMO išleidimą į aplinką. Greta tokio draudimo laikinumo ir konkretumo 23 straipsnis taip pat numato tokios valstybės narės apsauginės nuostatos įtvirtinimo sąlygas. Nustatydama tokias apsaugines nuostatas, valstybė narė turi remtis nauja ar papildoma (moksline) informacija, kuri buvo gauta po to, kai konkrečiam produktui buvo duotas sutikimas EB lygiu, jeigu ši informacija gali paveikti rizikos aplinkai įvertinimą ir nagrinėjamas GMO kelia riziką žmonių sveikatai ir aplinkai. Taigi, skirtingai nei siūloma pateiktame projekte, valstybė narė negali nustatyti *bendro* pobūdžio draudimo auginti *visus* GMO neapibrėžtam laikotarpiui, ir be to, toks nacionalinis draudimas *negali būti nepagrįstas* naujais moksliniais duomenimis.

Greta šių materialinių valstybių narių apsauginių nuostatų įtvirtinimo sąlygų, Direktyvos 2001/18 23 straipsnyje yra numatytas ir tam tikras procesas, kurio privalo laikytis

valstybė narė, siekianti nustatyti tokius apribojimus. Valstybė narė turi nedelsdama informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares apie savo veiksmus ir pagrįsti savo sprendimą pateikdama rizikos aplinkai įvertinimą ir pridėdama naują ar papildomą mokslinę informaciją, kuria ji rėmėsi priimdama sprendimą. Tokiu atveju Komisija ištiria, ar valstybės nustatytos priemonės yra pagrįstos ir Taryba (arba Komisija) priima sprendimą, ar ši valstybės priemonė yra teisėta ir gali būti taikoma.

Todėl, mūsų nuomone, siūlomas projektas neatitinka apsauginių priemonių nustatymo sąlygų pagal Direktyvą 2001/18. Siekiant nustatyti moratoriumą konkrečioms GMO produktams, turėtų būti įvertinama jų rizika ir toks draudimas, esant pagrindui, nustatomas remiantis moksliniais duomenimis.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Lenkijos Respublika nacionaliniuose teisės aktuose nustatė, kad genetiškai modifikuotų veislių sėklos negali būti išleidžiamos į laisvą apyvartą Lenkijos Respublikos teritorijoje. Komisija pradėjo pažeidimo procedūrą prieš Lenkijos Respubliką, kuri šiuo metu jau yra nagrinėjama Europos Teisingumo Teisme (byla C-165/08), būtent dėl to, kad Lenkijoje nustatytas draudimas yra bendras (t.y. taikomas visai GMO kategorijai – sėkloms) ir nėra pagrįstas konkrečiais pagrindais ar duomenimis.

Generalinis direktorius

Deividas Kriaučiūnas